

PITANJE TAKTIKE.

Vazda opet nastaje pitanje taktike, kad se radi o obnovi svijeta. Kako valja govoriti tiho ili glasno? Kako valja ići ravno ili postrance? Što treba tražiti, malo ili puno? Sve ili polovicu? Kako valja nastupiti, otvorena lica ili s maskom diplomate? Dok bude ljudi na svijetu, o tome će se njihova mnijenja razilaziti. Ipak za nas može biti odlučan onaj put, kojim jednom udari Krist, vječna istina, a za njim njegovi apostoli.

Krist je došao na svijet siromašan. On je u svojim osam blaženstva nazvao blaženim preziratelje zemaljskih dobara, krofke, tugujuće, progonjene. On je križ postavio kao znak svoje vjere. On je put i vrata nebeska nazvao uskim i niskim. Krist je dakako bio svijestan posljedica takova evanđelja i unaprijed je vidio, da će se gotovo sav židovski narod, svećenici i pismoznanci, na njemu stoga sablaznati i zabaciti ga. On je znao, da će upravo križ u njegovoj vjeri tekom vijekova izazvati neprestano protuslovlja. Pa što je učinio, da tu sablazan odstrani i čovječanstvo izmiri sa svojom Crkvom? (Isp. Godehard Geiger, Zurück zum armen, demütigen, gekreuzigten Heiland Jesus Christus).

Naprotiv promotrimo li njegovu sliku u sv. evanđelju, ne izgleda li, da je upravo ono, na čemu se svijet smučuje, biva samozataju, do skrajnosti zagovarao? To isto vrijedi i o apostolima. Oni htjedoše,

digni je. To je više nego tvoje pravo, to je tvoja dužnost. Podvrgni joj sav svoj život u pojedinostima; ne samo privatni, nego i javni. U liceju, u kolegiju, na ulici, u atelijeru, na polju pokaži se ono što jesi. Ništa nije neutralno, pa ni škautizam. Misli, govori, radi kao katolik, u duhu vjere. — Ako se ustručavaš, učini ono čega se plašiš, jer nebo nije za lijenčine. Prezri i ljudski obzir i ljudi će te poštivati. Ako si plašljiv, ipak odlučno stupaj. Drugi će te slijediti i ti ćeš osloboditi one, koji su bili robovi svog straha. Isus reče: Onoga, koji me bude pripoznao pred ljudima, pripoznat ću i ja pred ocem svojim.

⁶⁾ Belgijski se skauti zovu »Baden-Powel Belgian Boy-Scouts« i sjelo im je u Bruxellesu, rue Brialmont 11.

⁶⁾ Dr. M. Popović sastavio je taj »Trebnik« i dnevnik četničke obuke.

⁷⁾ Sokolski je savez SHS nešto iza rata obrazovao posebni odsjek za skautski naraštaj. U tu je svrhu preuzeo skautske metode, a to je djelo D. M. Bogunovića, koga imenovaše predsjednikom toga odjeljenja. Sok. je savez tada preuzeo od Društva za zaštitu djece i od društva Trezvenosti »rad na svekolikom vaspitanju narodne omladine« (Sokolski Vjesnik, 1920. br. 10). Za tu mladež počeo Sokolski savez da izdaje list »Sokolić«. Taj je list odmah otkrio liberalni duh. Dok u Popovićevoj »Četniku« g. 1912. str. 295. nalazimo skautski zavjet: »Vjeran Bogu i državnom glavaru«, to »Sokolić« donosi: »Veran otadžbini i državnom glavaru« (1920. I. str. 3).

da osvoje svijet. Kako će to učiniti? Ljudski govoreć, na najnespretniji način. Htjedoše, da bogataše predobiju. Kako? Propovijedaju, da je teže bogatašu ući u nebo, nego li devi proći kroz igline uši. Staviše im pred lice križ. Mi velimo, to je bio nesmisao. Htjedoše nadalje da obrate kraljeve i knezove zemaljske. Pa što su uradili? Izjaviše: Pisano jest: Uništiti ću mudrost mudrih i odbaciti ću razum razumnih (I. Kor. 1. 19). Je li moguće ovu gospodu bolje od sebe odbiti? Htjedoše, da predobiju mase. I govore im o poniznosti, posluhu, ustrpljivosti. Ne drže im referate o socijalnim prednostima kršćanstva, o podizanju novog gospodarskog poretka, o demokratiziranju oblika vladavine. Siromasima pokazuju križ. Govore im o mukama iz ljubavi prema Kristu i o nagradi tekar u nebu. Nije li ova taktika apostolskog propovijedanja poruga na svu dušobrižnu razboritost? Ne bi li pametnije bilo, miešte ovako o križu propovijedati, prije o onome govoriti, što kršćanstvo »pruža« čovječanstvu?

Nema sumnje, da je nekoć bilo ljudi, koji su voljeli naviještati kršćanstvo načinom, koji je laskav, simpatičan, bolje se obazire na savremeni duh i ljudske slabosti. Posredovajući teolozi, koji dizahu mostove između kršćanstva i poganstva, svijeta i neba. Taktičari, koji koješta prešutješe, koješta oslabiše, koješta prilagodiše. Praktičari, koji su mnogo govorili o materijalnim probicima, o političkim i socijalnim reformnim dejama nove vjere. Ljudi ovog svijeta, realni političari, koji iz poslenih razloga ne htjedoše, da prekinu s poganskom okolicom. Ljudi uživanja, koji bi htjeli jednom umrijeti kršćanskom smrću, jer je pakao prevruć i predugo traje: u ostalom bi oni rada, da iz zemlje naprave raj, gdje se ruže trga, dokle cvatu.

Sv. je Pavao svojim energičnim vatrenim duhom vazda ustao protiv ovih razvodnitelja kršćanstva. On naglasuje nepremostivi jaz između svijeta i Krista. Kršćanin pribija svijet na križ, a svijet kršćanina (Gal. 6). U drugoj poslanici Korinćanima zabacuje on energično svaku suradnju. Ne vucite jaram s bezbožnicima. Koju zajednicu ima pravednost s nepravednošću? Kako se može spojiti svijetlost s tamom? Kako se slaže Krist s Belijalom? Kako se podudara hram Božji s idolima (2 Kor. 6).

U poslanici Filipljanima nalazi se odlučni obračun sa svijetu prilagođenim, materijalističkim, čutljivim, naslađujućim se kršćanstvom bez križa. Još nam zuje te riječi u ušima: Jer mnogi hode, za koje vam mnogo puta govorih, (a sad i plačući govorim) kao neprijatelji križa Kristova, kojima je svršetak propast, kojima je Bog trbuh, i kojima je slava u sramu njihovu, koji traže zemaljsko (Fil. 3, 18—19)! To je jasno rečeno. Zemaljsko je osjećanje vjera trbuha. Trbuhovala je vjera neprijateljica križa. Neprijateljstvo je križa protukršćanstvo. Protukršćanstvo dovodi do propasti. Između duha evanđelja i duha svijeta nema nego nepomirljivo neprijateljstvo. Znak je pak ove protivnosti križ. Birati valja između jednog ili

drugog. Ili vjera križa ili vjera trbuha.

Duh je evanđelja vazda isti, kao i duh ovog svijeta, čiji je knez po sv. Pismu, davao, vazda isti. A jer su evanđelje i svijet vazda isti, stoga je boj između obojice i njegov znak, križ, vazda stari. Stoga ni danas ne smijemo ništa drugo propovijedati nego li Krist i Pavao što propovijedahu: protivnost protiv svijeta, žrtvu, križ. Mi treba da to činimo tim više, što upravo danas duh vremena i duh svijeta žalosno hara među katolicima.

Moderni katolici sve više gube samosvijest, neovisnost, svoju osobitost, rasu. Oni postaju sve više pokoljenje, koje trči za drugim i druge oponaša, mješte da bude pokoljenje samostalnih mislilaca i preteča. Mi nijesmo vode ni na jednom području. Svugdje nas drugi vode, svijesno ili besvijesno. Mi smo majmuni duha vremena. Sve radimo kao drugi. U politici smo mislili liberalno, dok je liberalizam bio dvorskom vjerom vladâ. Kad se vjetar okrenuo i socijalizam osvojio svijet, podosmo k njemu u školu. Danas su mnogi katolici, pa i oni, koji ne pripadaju socijalističkoj stranci, puni socijalističkog duha. U literaturi nas i štampi drugi vode. Mi čitamo, što drugi pišu, i pišemo, što drugi čitaju. Mi majmunišemo druge u društvenom životu. Mi se bavimo sportom, prošetamo dan Gospodnji, plešemo, oblačimo se kao drugi. Društva se zovu katolička, a u ostalom rade gotovo kao drugi, tobože jer treba ljudima i nešto podati, naravno za oči, za uši, i nada sve za trbuh. Dapače i na polju karitativnom, gdje Crkva ima svoju sjajnu povijest, drugog oponašamo. Mi više ne možemo dati iz čiste, nesebične ljubavi, kako to evanđelje traži. Hoćemo vazda ma u kojem obliku da nešto natrag dobijemo, bilo pomoću lutrije ili tombole, bilo pomoću koncerta ili plesa. A što se tiče pomoćnih djela za bolno čovječanstvo, ne ćemo, da te Crkva provodi; to hoćemo da budu akcije nekonfesijonalne. Naravno, jer tako to hoće slobodno zidarstvo. Mi to u protuslovlju s našom slavnom prošlošću još činimo, što drugi čine. Dakle na svim područjima ista žalosna pojava, očijukanje s vremenom, laglje, ugodnije, bijeg pred žrtvom, orijentiranje prema svjetskom duhu. Mi smo postali neprijatelji križa.

Što da se učini? Natrag ka križu! Natrag k otvorenom, radikalnom ratu protiv svijeta! Plemenitijim se duhovima već počimju grstiti moderno, mekušasto, kukavičko svesvjetsko kršćanstvo. Jedan je od njih ovih dana napisao: Ne može se služiti Isusu i naravi. Tko ide s Kristom, taj naviješta boj staroj, put zemlje okrenutoj naravi i radi za novu narav, koja gleda put neba. Sve je drugo blato i brbljarija. Moramo kulturi, kojoj je središte trbuh, okrenuti leđa i stvoriti novu kulturu, kojoj je središte siromašni propeti Krist. Moramo stvoriti pokret, a njegova lozinka neka glasi: Ne kao drugi! Pokret časnih prijatelja križa!

Robert Müder